

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ

УДК 343.827

СУТНІСТЬ, МЕТА І ЗНАЧЕННЯ ЗАХОДІВ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ВПЛИВУ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ, ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Тетяна Бурдіна

*Львівський державний університет внутрішніх справ,
вул. Городоцька, 26, Львів, Україна, 79000
e-mail: tvburdina@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-3734-6633*

Досліджено поширені в науці кримінально-виконавчого права різноманітні підходи до розуміння сутності, мети та значення заходів дисциплінарного впливу. Відзначено, що законодавець не окреслює суть і значення таких заходів, а лише частково формулює їхню мету у ч. 2 ст. 1 КВК України.

Наголошено, що система заходів дисциплінарного впливу, які можуть бути застосовані до осіб, засуджених до позбавлення волі, є одним із засобів забезпечення режиму відбування покарання. Відтак, авторка розкриває зміст режиму як встановленого порядку виконання і відбування покарання. Притому акцентовано увагу, що законодавець розуміє режим як один із основних засобів виправлення та ресоціалізації засуджених (ч. 3 ст. 6 КВК України).

Авторка зазначає, що застосування заходів дисциплінарного впливу ґрунтується на поєднанні використання методу переконання і методу примусу. Притому резюмується, що заходи дисциплінарного впливу (як заохочення, так і стягнення) виступають засобами стимулювання неповнолітніх ув'язнених до правослухняної поведінки, а отже, слугують меті виправлення і ресоціалізації засуджених, а також запобіганню новим правопорушенням.

Ключові слова: заходи заохочення, заходи стягнення, режим відбування покарання, засіб виправлення та ресоціалізації засуджених, метод переконання і метод примусу.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2023.76.198>

Вступ. Правильне розуміння сутності, мети і значення заходів дисциплінарного впливу, які застосовуються до неповнолітніх осіб, засуджених до позбавлення волі, зумовлює раціональну й ефективну класифікацію таких заходів, обґрунтоване визначення їхніх підстав та встановлення оптимального порядку їхнього застосування, а також сприяє виявленню ступеня виправлення і ресоціалізації неповнолітніх ув'язнених та, відтак, з'ясуванню ефективності цих заходів.

Постановка проблеми. Кримінально-виконавчий кодекс України (надалі – КВК України) [12] закріплює види, підстави і порядок застосування заходів дисциплінарного впливу, зокрема до неповнолітніх осіб, засуджених до позбавлення волі. Водночас законодавець не окреслює їхню суть і значення а лише частково формулює їхню мету, передбачаючи, що Завданнями кримінально-виконав-

чого законодавства України є визначення порядку застосування до засуджених заходів впливу з метою виправлення і профілактики асоціальної поведінки (ч. 2 ст. 1 КВК України). А тому насамперед необхідно з'ясувати означені питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст, сутність, мету, роль і значення заходів дисциплінарного впливу широко досліджували різні науковці – як ще радянські, так і такі сучасні українські: В. А. Бадира, І. Г. Богатирьов, А. П. Гель, Т. А. Денисова, О. М. Джу́жа, В. В. Карелін, О. Г. Колб, С. С. Мірошниченко, М. В. Романов, А. Х. Степанюк, С. О. Стефанов, Ю. М. Ткачевський, І. С. Яковець та ін. Проте дослідники пропонують дещо різні підходи до розуміння заходів дисциплінарного впливу.

Постановка завдання. Тому в цій статті маємо на меті детальніше проаналізувати поширені у доктрині кримінально-виконавчого права різноманітні бачення щодо вказаної проблематики та, відтак, сформулювати власну наукову позицію з цього приводу.

Виклад основного матеріалу. У науці кримінально-виконавчого права загальноновизнано, що система заходів дисциплінарного впливу, які можуть бути застосовані до осіб, засуджених до позбавлення волі, є одним із засобів забезпечення режиму відбування покарання. Зокрема, О. М. Джу́жа і С. О. Стефанов зауважують, що заходи заохочення належать до засобів забезпечення режиму, які мають характер переконання [11, с. 229; 22, с. 57]. О. Г. Колб стверджує, що хоча в режимі й реалізується природа кримінального покарання, він за своїм змістом є ширшим, ніж інститут покарання, оскільки містить у собі не лише правообмеження, а й правила співжиття, що не мають карального змісту [10, с. 19]. А. Х. Степанюк розглядає режим і як засіб виконання й відбування покарання, і як засіб виправлення засуджених, керуючись тим, що в кримінально-виконавчій системі втілюються різні за змістом, скеруванням, метою і характером види діяльності, а тому відповідний засіб, зокрема режим, слугує певному набору цілей і завдань, відтак, сам становить сукупність відповідних можливостей, що і дає підстави визначити його як засіб досягнення різних цілей та завдань [21, с. 200].

У цьому контексті доцільно зазначити, що сам законодавець розуміє режим (встановлений порядок виконання та відбування покарання) як один із основних засобів виправлення та ресоціалізації засуджених (ч. 3 ст. 6 КВК України). Продовжуючи цю думку, згаданий науковець констатує, що заходи стягнень і заохочень, які застосовують до засуджених осіб, виступають, з одного боку, як засіб забезпечення режиму, а з іншого, як засіб виправно-виховного впливу на засуджених [21, с. 201].

Аналогічно вважали і радянські вчені, оголошуючи заходи стягнень і заохочень важливим засобом забезпечення встановленого у виправно-трудовах установах порядку, виправлення і перевиховання засуджених [19, с. 93]. Зауважимо, що О. М. Беляєв визнавав систему заходів стягнень і заохочень одним із засобів, що забезпечують дотримання дисципліни [2, с. 40], та одним із основних елементів режиму як засобу виправно-трудового впливу [3, с. 125].

Такої ж позиції дотримується і М. В. Романов щодо стягнень, стверджуючи, що як один із основних засобів забезпечення режиму вони покликані слугувати досягненню мети покарання, а відтак, стягнення є складовою частиною режиму і забезпечують виконання кримінального покарання з метою виховання у засудженого установки на виконання законів та запобігання вчиненню нових злочинів [17, с. 34]. О. Г. Колб долучає заходи заохочення та стягнення до спеціально-профілактичної функції режиму із запобігання вчиненню злочинів засудженими

[7, с. 57]. Окрім того, багато теоретиків сучасної української науки кримінально-виконавчого права вважають як заходи заохочення, так і заходи стягнення складовими соціально-виховного впливу на засуджених при відбутті покарання у вигляді позбавлення волі [1, с. 218; 4, с. 84–89; 11, с. 612].

Радянський дослідник І. С. Ной відзначав, що у місцях позбавлення волі, як і на волі, дотримання основних правил співіснування забезпечується методом переконання і методом примусу [15, с. 138–139]. М. О. Стручков акцентував, що дотримання вимог режиму забезпечується передусім за допомогою заходів переконання. Адміністрація виправно-трудоваї установи, виявивши позитивні факти у поведінці засуджених, застосовує заходи заохочення. Проте в інтересах суворого дотримання встановленого у виправно-трудовах установах порядку, в інтересах виховання у засуджених поваги до норм права і правил суспільного життя в деяких випадках доводиться застосовувати дисциплінарні стягнення [24, с. 39]. Ю. М. Ткачевський серед засобів забезпечення режиму виділяє переконання і примус. Переконання реалізується в пояснювальній роботі і в застосуванні заохочення. Примус містить у собі систему обмежувальних заходів, обов'язкових правил поведінки і стягнень. Науковець наголошує, що якщо заходи заохочення вважаються одним із необхідних елементів виховання, то варто визнати і необхідність застосування заходів стягнення до осіб, які порушують правила режиму. Заходи заохочення є наслідком належної поведінки, правильного ставлення до відбування покарання. Стягнення ж звернені до іншої категорії осіб – до засуджених, які не бажають виконувати режимні правила [26, с. 50–51].

Схоже обґрунтовує і А. П. Гель, зазначаючи, що заходи заохочення як одна із форм реалізації методу переконання мають на меті переконати та утвердити засуджених у необхідності законослухняної поведінки під час відбування покарання, шляхом застосування передбачених у КВК України стимулів різного характеру. А заходи стягнення як одна із форм реалізації методу примусу зумовлюють погіршення правового статусу засуджених, котрі є порушниками правил поведінки, внаслідок встановлення додаткових обтяжень та позбавлень [6]. Ці твердження розвиває М. О. Беляєв, зауважуючи, що в тих випадках, коли заходи переконання виявляються недостатніми, на правопорушників накладають дисциплінарні стягнення. Відтак, вони є необхідним, але допоміжним засобом боротьби з правопорушниками. Тому стягнення не повинні застосовуватися там, де можна обійтися заходами суто виховного характеру [2, с. 41–42].

Навіть більше, самі представники ДКВС України основним методом корекції поведінки засуджених визнають переконання, і лише якщо цей метод не зумовив позитивні наслідки, застосовують крайній засіб впливу – примус, тобто стягнення [8, с. 69]. М. О. Стручков і В. П. Щупілов підсумовують, що засоби забезпечення дисципліни і порядку складаються із заходів заохочення, які мають забезпечувати необхідну поведінку засуджених, і заходів стягнення, які повинні бути реакцією на негативну поведінку засуджених й утримувати їх у подальшому від правопорушень [25, с. 62]. М. О. Стручков акцентує, що заходи стягнень і заохочень застосовують до засуджених за поодинокі, відповідно негативні чи позитивні, вчинки і не зумовлюють довготривалої зміни правового статусу засуджених [23, с. 156]. Схожу тезу формулює М. В. Романов щодо стягнення, наголошуючи, що воно, як правило, пов'язане з поодинокію провиною засудженого, а тому ще не свідчить про погіршення поведінки засудженого взагалі, відтак воно є реакцією на негативний вчинок засудженого, котра спричинює постійні зміни умов його утримання [17, с. 34].

Також М. О. Стручков зазначає, що якщо заходи стягнень мають на меті зупинити засудженого на небезпечному для нього шляху, то заходи заохочень – стимулювати ту позитивну поведінку, яка проявилась і, за змогою, закріпити її [23, с. 166]. Подібне висловлює і М. А. Єфімов, вказуючи, що, крім того, що потрібно відзначати і стимулювати осіб, які стали на шлях виправлення та не порушують вимог адміністрації, також необхідно реагувати на порушників режиму і застосовувати до них відповідні заходи стягнення [6, с. 75]. Українські теоретики кримінально-виконавчого права А. Х. Степанюк і І. С. Яковець [13, с. 429–430], С. С. Мірошніченко [16, с. 248], Г. С. Семаков і А. П. Гель [18, с. 76] узагальнюють висловлені в юридичній науці розуміння сутності заходів дисциплінарного впливу, визнаючи їх засобами стимулювання засуджених до правослухняної поведінки.

У цьому контексті звернемо увагу, що дещо схожий підхід до трактування змісту і значення заходів заохочень та стягнень був сформульований ще представником радянської науки з трудового права С. С. Карінським, котрий стверджував, що у широкому суспільно-правовому плані очевидно, що і заохочення за успішну, добросовісну працю (як один із засобів переконання), і встановлення матеріальної, дисциплінарної, адміністративної відповідальності за порушення існуючого на підприємстві порядку (як один із засобів примусу) – це різні за змістом, але разом з тим єдині за своєю кінцевою метою способи [9, с. 187]. Як заохочення, так і стягнення є юридичними засобами впливу на поведінку засуджених, виступаючи проявом бажаних чи небажаних для них наслідків тих чи інших їхніх вчинків [20, с. 115].

Згадуваний український дослідник кримінально-виконавчого права О. Г. Колб, розвиваючи викладені вище позиції, узагальнює, що метою заохочення є здійснення виховного впливу на засуджених для створення умов їхнього виправлення і ресоціалізації. А стягнення – це примусовий захід, який є мірою відповідальності, що застосовується, як правило, за вчинення правопорушення з метою покарання і виховання особи, яка його вчинила, а також з метою загального запобігання правопорушенням [14].

Висновки. На підставі викладеного вище можемо констатувати, що заходи дисциплінарного впливу, які застосовують до неповнолітніх осіб, засуджених до позбавлення волі, є одним із основних елементів режиму відбування покарання, одним із засобів забезпечення режиму, котрий своєю чергою виступає засобом здійснення виховного впливу на засуджених. А тому вважаємо, що застосування як заохочень, так і стягнень покликане стимулювати неповнолітніх ув'язнених до правослухняної поведінки та, відтак, слугувати меті виправлення і ресоціалізації засуджених, а також запобіганню новим правопорушенням.

Список використаних джерел

1. Бадира В. А., Денисова Т. А. Правові основи виправлення та ресоціалізації жінок, засуджених до позбавлення волі : монографія. Запоріжжя, 2009. 168 с.
2. Беляев Н. А. Общественный контроль за деятельностью исправительно-трудовых учреждений и воспитательных колоний. Москва : Государственное издательство юридической литературы, 1962. 72 с.
3. Беляев Н. А. Цели наказания и средства их достижения в исправительно-трудовых учреждениях. Ленинград : Изд-во Ленингр. ун-та, 1963. 186 с.
4. Богатирьов І. Г. Кримінально-виконавче право України : підручник. Київ : Всеукраїнська асоціація «Правова єдність», 2008. 352 с.

5. Гель А. Застосування заходів стягнення до осіб, засуджених до позбавлення волі: проблемні питання. URL : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/5647/%C0>
6. Ефимов М. А. Основы советского исправительно-трудового права. *Сборник ученых трудов*. Свердловск, 1963.
7. Запобігання правопорушенням у місцях позбавлення волі / В. Л. Ортинський, О. Г. Колб, В. П. Захаров та ін. ; за заг. ред. В. Л. Ортинського та О. Г. Колба; вид. 2-ге, доп. і випр. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2010. 244 с.
8. Карелін В. В. Проблема правового регулювання та практики застосування заходів заохочення і стягнення до засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі. *Технології професійної діяльності: теорія і практика* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, 02 серп. 2016 р.) / редкол. : Тогочинський О. М., Олійник О. І., Чебоненко С. О., Пузирьов М. С. ; Міністерство юстиції України, Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів : Десна Поліграф, 2016. С. 69–71. URL : <http://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2017/02/Mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-Tehnologiyi-profesijnoi-diyal-nosti-teoriya-i-praktika-02.08.2016.pdf>.
9. Каринский С. С. Материальные и моральные стимулы к повышению производительности труда (Правовые вопросы). Москва : Юрид. лит., 1966. 223 с.
10. Колб О. Г. Запобігання злочинності у місцях позбавлення волі : навч. посібник. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. 492 с.
11. Кримінально-виконавче право України : підручник / О. М. Джужа, І. Г. Богатирьов, О. Г. Колб, В. В. Василевич та ін.; за заг. ред. д. ю. н., проф. О. М. Джужи. Київ : Атіка, 2010. 752 с.
12. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення 21.03.2023).
13. Кримінально-виконавчий кодекс України : Науково-практичний коментар / Степанюк А. Х., Яковець І. С. ; за заг. ред. Степанюка А. Х. Харків : ТОВ «Одіссей», 2005. 560 с.
14. Кримінально-виконавчий кодекс України: Науково-практичний коментар / А. Х. Степанюк, І. С. Яковець; за заг. ред. А. Х. Степанюка ; видання друге, доповнене і перероблене. Харків : ТОВ «Одіссей», 2008.
15. Ной И. С. Теоретические вопросы лишения свободы. Саратов : Издательство Саратовского университета, 1965. 167 с.
16. Проблеми кримінально-виконавчого права : навч. посібник / О. Г. Кальман, С. С. Мірошниченко, О. М. Подільчак, В. П. Плотнікова, М. С. Туркот ; за заг. ред. О. Г. Кальмана. Київ : Національна академія прокуратури України ; Чернігів : Десна, 2012. 335 с.
17. Романов М. В. Правове регулювання заходів стягнення, що застосовуються до осіб, позбавлених волі : дис. ... канд. юрид. наук; спеціальність: 12.00.08. – Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право / Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Харків, 2002. 208 с.
18. Семаков Г. С., Гель А. П. Кримінально-виконавче право України : курс лекцій. Київ : МАУП, 2000. 196 с.
19. Советское исправительно-трудовое право / Беляев Н. А., Бойцов А. И., Водяников Д. П. и др.; под ред. Н. А. Беляева, В. С. Прохорова. Ленинград : Изд-во Ленинградского университета, 1989. 296 с.
20. Сорокин П. А. Мотивационное действие наград и наказаний. *Человек. Цивилизация. Общество* / Общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Союмонов ; пер. с англ. С. А. Сидоренко. Москва : Политиздат, 1992. 543 с.
21. Степанюк А. Ф. Сущность исполнения наказания. Харьков : Фоліо, 1999. 254 с.

22. Стефанов С. О. Виконання покарань, альтернативних позбавленню волі : навч.-метод. посібник. Одеса : Юридична література, 2002. 109 с.
23. Стручков Н. А. Курс исправительно-трудового права: Проблемы Особенной части. Москва : Юрид. лит., 1985. 256 с.
24. Стручков Н. А. Советское исправительно-трудовое право : учеб. пособие. Москва, 1961. 95 с.
25. Стручков Н. А., Щупилов В. П. Исполнение уголовного наказания в капиталистических странах (США, Япония). Москва : Академия МВД СССР, 1978. 86 с.
26. Ткачевский Ю. М. Советское исправительно-трудовое право. Москва : Издат. Москов. ун-та., 1971. 232 с.

References

1. Badyra, V. A., Denysova, T. A. (2009). *Pravovi osnovy vypravlennia ta resotsializatsii zhinok, zasudzhennykh do pozbavlennia voli*: monohrafiia. Zaporizhzhia.
2. Beliaev, N. A. (1962). *Obschestvennyj kontrol' za deiatel'nost'iu yspravytel'no-trudovykh uchrezhdenyj y vospytatel'nykh kolonyj*. Moskva: Hosudarstvennoe yzdatel'stvo iurydycheskoj lyteratury.
3. Beliaev, N. A. (1963). *Tseli nakazanyia y sredstva ykh dostyzhennia v yspravytel'no-trudovykh uchrezhdeniakh*. Lenynhrad: Yzd-vo Lenynhr. un-ta.
4. Bohatyrov, I. H. (2008). *Kryminal'no-vykonavche pravo Ukrainy*: pidruchnyk. Kyiv: Vseukrains'ka asotsiatsiia «Pravova iednist'».
5. Hel', A. Zastosuvannia zakhodiv stiahnennia do osib, zasudzhennykh do pozbavlennia voli: problemni pytannia. Retrieved from <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/5647/%C0>
6. Efymov, M. A. (1963). *Osnovy sovetskoho yspravytel'no-trudovoho prava*. Sbornyk uchenykh trudov. Sverdlovsk.
7. Ortyns'kyj, V. L., Kolb, O. H., Zakharov, V. P. ta in. (2010). *Zapobihannia pravoporushenniam u mistsiakh pozbavlennia voli / za zah. red. V. L. Ortyns'koho ta O. H. Kolba*; vyd. 2-he, dop. i vypr. Luts'k: PP Ivaniuk V. P.
8. Karelin, V. V. (2016). Problema pravovoho rehuliuвання ta praktyky zastosuvannia zakhodiv zaokhochennia i stiahnennia do zasudzhennykh, iaki vidbuvaiut' pokarannia u vydi pozbavlennia voli. *Tekhnolohii profesijnoi diial'nosti: teoriia i praktyka*: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Chernihiv, 02 serp. 2016 r.) / redkol.: Tohochyns'kyj O. M., Olijnyk O. I., Chebonenko S. O., Puzyr'ov M. S.; Ministerstvo iustytysii Ukrainy, Akademiia Derzhavnoi penitentsiarnoi sluzhby. Chernihiv: Desna Polihraf, 69–71. Retrieved from <http://-academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2017/02/Mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-Tehnologiyi-profesijnoyi-diyal-nosti-teoriya-i-praktika-02.08.2016.pdf>.
9. Karyns'kyj, S. S. (1966). *Materyal'nye y moral'nye stymuly k povysheniiu proyzvodytel'nosti truda (Pravovye voprosy)*. Moskva: Yuryd. lyt.
10. Kolb, O. H. (2005). *Zapobihannia zlochynnosti u mistsiakh pozbavlennia voli*: navch. posibnyk. Luts'k: RVV «Vezha» Volyn. derzh. un-tu im. Lesi Ukrainky.
11. Dzhuzha, O. M., Bohatyrov, I. H., Kolb, O. H., Vasylevych, V. V. ta in. (2010). *Kryminal'no-vykonavche pravo Ukrainy*: pidruchnyk / za zah. red. d. iu. n., prof. O. M. Dzhuzhy. Kyiv: Atika.
12. *Kryminal'no-vykonavchij kodeks Ukrainy vid 11.07.2003 r. № 1129-IV*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (data zvernennia 21.03.2022).
13. Stepaniuk, A. Kh., Yakovets', I. S. (2005) *Kryminal'no-vykonavchij kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyj komentar / za zah. red. Stepaniuka A. Kharkiv: TOV «Odisej»*.

14. Stepaniuk, A. Kh., Yakovets', I. S. (2008). *Kryminal'no-vykonavchyy kodeks Ukrainy: Naukovo-praktychnyj komentar / za zah. red. A. Kh. Stepaniuka; vydannia druhe, dopovnene i pereroblene*. Kharkiv: TOV «Odisej».
15. Noj, Y. S. (1965). *Teoretycheskye voprosy lyshenyia svobody*. Saratov: Yzdatel'stvo Saratovskoho unyversyteta.
16. Kal'man, O. H., Miroshnychenko, S. S., Podil'chak, O. M., Plotnikova, V. P., Turkot M. S. (2012). *Problemy kryminal'no-vykonavchoho prava: navch. posibnyk / za zah. red. O. H. Kal'mana*. Kyiv: Natsional'na akademiia prokuratury Ukrainy; Chernihiv: Desna.
17. Romanov, M. V. (2002). *Pravove rehuliuвання zakhodiv stiahnennia, scho zastosovuiut'sia do osib, pozbavlenykh voli: dys. ... kand. iuryd. nauk; spetsial'nist': 12.00.08. – Kryminal'ne pravo ta kryminolohiia; kryminal'no-vykonavche pravo / Natsional'na iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho*. Kharkiv.
18. Semakov, H. S., Hel', A. P. (2000). *Kryminal'no-vykonavche pravo Ukrainy: kurs leksij*. Kyiv: MAUP.
19. Beliaev, N. A., Bojtsov, A. Y., Vodianykov, D. P. y dr. (1989). *Sovetskoie yspravytel'no-trudovoe pravo / pod red. N. A. Beliaeva, V. S. Prokhorova*. Lenynhrad: Yzd-vo Lenynhradskoho unyversyteta.
20. Sorokyn, P. A. (1992). *Motyvatsyonnoe dejstvyie nahrad y nakazanyj. Chelovek. Tsyvlyzatsyia. Obschestvo / Obsch. red., sost. y predysl. A. Yu. Soiumonov; per. s anhl. S. A. Sydorenko*. Moskva: Polytyzdat.
21. Stepaniuk, A. F. (1999). *Suschnost' yspolnenia nakazanyia*. Khar'kov: Folio.
22. Stefanov, S. O. (2002). *Vykonannia pokaran', al'ternatyvnykh pozbavlenniu voli: navch.-metod. posibnyk*. Odesa: Yurydychna literatura.
23. Struchkov, N. A. (1985). *Kurs yspravytel'no-trudovoho prava: Problemy Osobennoj chasty*. Moskva: Yuryd. lyt.
24. Struchkov, N. A. (1961). *Sovetskoie yspravytel'no-trudovoe pravo: ucheb. posobyie*. Moskva.
25. Struchkov, N. A., Schupylov, V. P. (1978). *Yspolnenye uholovnoho nakazanyia v kapytalystycheskykh stranakh (SShA, Yaponiya)*. Moskva: Akademyia MVD SSSR.
26. Tkachevskiy, Yu. M. (1971). *Sovetskoie yspravytel'no-trudovoe pravo*. Moskva: Yzdat. Moskov. un-ta.

THE ESSENCE, PURPOSE AND SIGNIFICANCE OF THE DISCIPLINARY IMPACT MEASURES, APPLICABLE TO THE JUVENILE PERSONS SENTENCED TO IMPRISONMENT

Tetyana Burdina

*Lviv State University of Internal Affairs,
26, Gorodotska Str., Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: tvburdina@ukr.net*

ORCID ID: 0000-0002-3734-6633

The article is devoted to the study of various approaches to understanding the essence, purpose and significance of the disciplinary impact measures common in the science of criminal executive law. The author considers the scientific positions of both Soviet and modern Ukrainian researchers on the given problem.

The author emphasizes that the legislator does not outline the essence and significance of the disciplinary impact measures, but only partially formulates their purpose, denoting that the objectives of the criminal executive legislation of Ukraine are to determine the procedure for applying influence measures to convicted persons for the purpose of correcting and preventing antisocial behavior (Part 2 of Article 1 of the Criminal-Executive Code of Ukraine).

The article emphasizes that the system of the disciplinary impact measures, which can be applied to persons sentenced to imprisonment, is one of the means of ensuring the regime of serving the punishment, which is claimed, in particular, by such scholars as O. Dzhuzha, M. Romanov, A. Stepaniuk, S. Stefanov. Consequently, the author reveals the meaning of the regime as an established order of execution and serving of punishment, highlighting the positions of Ukrainian researchers O. Kolb and A. Stepaniuk regarding the understanding of its essence. At the same time, it is emphasized that the legislator understands the regime as one of the main means of correction and resocialization of convicts (Part 3, Article 6 of the CEC of Ukraine).

The article states that the application of the disciplinary impact measures is based on a combination of the use of the method of persuasion and the method of coercion, which was pointed out, in particular, by the Soviet scholars M. Belyaev, I. Noy, M. Struchkov, Y. Tkachevsky, as well as the Ukrainian scientist A. Gel and representatives of the State Criminal-Executive Service of Ukraine.

The author summarizes that the Ukrainian theoreticians of criminal executive law, namely A. Gel, S. Miroshnychenko, G. Semakov, A. Stepaniuk and I. Yakovets, summarizing the understanding of the essence expressed in legal science concerning the disciplinary impact measures, recognize them as means of stimulating convicts to obey the law.

Therefore, the author states that the application of the disciplinary impact measures (that is, both incentives and sanctions) to the juveniles sentenced to imprisonment is intended to stimulate juvenile prisoners to obey the law and, therefore, to serve the purpose of correction and resocialization of the convicted, and as well as prevention of new offenses.

Keywords: measures of incentives, measures of sanctions, mode of serving punishment, means of correction and resocialization of convicts, method of persuasion and method of coercion.

*Стаття: надійшла до редакції 28.02.2023
прийнята до друку 16.05.2023*